

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Розглянуто та схвалено рішенням

Вченої ради ОДАУ

протокол № 12

від «25» квітня 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

професор Михайло БРОШКОВ

« ____ »

2024 р.

ПРОГРАМА

додакового вступного іспиту для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD)

спеціальності 201 «Агрономія»

(непрофільні спеціальності)

Одеса – 2024

Програму вступного іспиту до аспірантури з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності 201 «Агрономія» (непрофільних спеціальностей) розробили:

Доктор с.-г наук, професор Рудік О.Л.

Доктор с.-г наук, професор Юркевич Є.О.

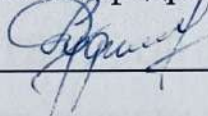
Доктор с.-г наук, професор Щербаков В.Я.

Кандидат с.-г. наук, доцент Зорунько В.І.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри польових і овочевих культур.

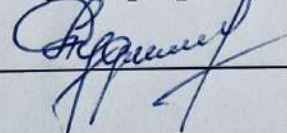
Протокол № 14 від «19» березня 2024 р.

Професор, зав. кафедри

_____ Олександр РУДІК

Гарант освітньо-наукової програми,

доктор с.г. наук, професор кафедри польових і овочевих культур

_____ Олександр РУДІК

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
	ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ СПІВБЕСІДИ	6
1	ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ	7
	1.1 Змістовна частина «Агрохімія»	7
	1.2 Змістовна частина «Землеробство»	8
	1.3. Змістовна частина «Рослинництво»	9
	1.4. Змістовна частина «Механізація сільськогосподарського виробництва»	11
2	ВИМОГИ ДО КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	13
3	ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ	14
4	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	15
	Зразок рішення предметної комісії	18

ВСТУП

Згідно «Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні-доктор філософії в ОДАУ» на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

Прийом на навчання до аспірантури ОДАУ на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії здійснюється на конкурсній основі, незалежно від джерел фінансування. Прийом вступних іспитів до аспірантури проводиться предметними комісіями у кількості 3-5 осіб, які призначаються наказом ректора ОДАУ та до складу яких включаються доктори наук та доктори філософії, які здійснюють наукові дослідження за відповідною спеціальністю. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), передбачене додаткове вступне випробування. Складання іспиту передує співбесіда, що має на меті попередньо визначити майбутнього наукового керівника.

Вступники до аспірантури Університету, для оцінювання рівня фахової підготовки, складають вступні іспити:

- зі спеціальності (в обсязі навчальної програми для спеціаліста або магістра, яка відповідає обраній ними науковій спеціальності);
- додаткового вступного випробування, що передбачений для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена у дипломі магістра.

Результати вступних іспитів оголошуються вступникам у день складання іспиту та дійсні для вступу до ОДАУ протягом 12 місяців.

До участі в конкурсі допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий освітньо-кваліфікаційний рівень магістра чи спеціаліста зі спеціальності 201 «Агрономія» та суміжних з нею

спеціальностей. Основою для визначення змісту фахового іспиту є Освітньо-професійна програма «Агрономія» другого (магістерського рівня) вищої освіти за спеціальністю 201 агрономія ОДАУ із урахуванням програм попередніх рівнів. Під час фахового вступного іспиту кандидати повинні показати рівень теоретичних знань та фахових навичок з основних змістовних компонентів.

Мета додаткового іспиту полягає у попередньому встановленні загального рівня фахової компетентності а також фундаментальних знань, для визначення готовності вступника до складання іспиту за спеціальністю 201 «Агрономія», та сфери його наукових інтересів для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Змістовними складовими програми вступного іспиту з спеціальності є змістовні компоненти: Агрохімії; Землеробства; Рослинництва; Механізації сільськогосподарського виробництва.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ СПІВБЕСІДИ

1. За освітою якою є Ваша спеціальність та освітній рівень ?
2. Яке ваше місце роботи ?
3. Де розташоване підприємство в якому Ви працюєте?
4. Яка спеціалізація Вашої організації (підрозділу)?
5. Яку посаду Ви обіймаєте ?
6. У якій галузі аграрного виробництва здійснюється Ваша практична діяльність ?
7. Які Ваші функціональні обов'язки?
8. Із якими технологіями галузі рослинництва Ви знайомі?
9. Як Ви оцінюєте рівень агротехнологій підприємства ?
10. Чи мали Ви досвід наукової діяльності ? Який ?
11. Які технічні, виробничі та лабораторні можливості підприємства де Ви працюєте?
12. Чи є можливість проведення досліджень на базі Вашого підприємства?
13. Яка сфера наукової діяльності Вас цікавить?
14. Під керівництвом якого науковця ОДАУ Ви бажаєте проводити власні дослідження ?
15. Чи ознайомлені Ви із ОНП 201 «Агрономія».
16. Чи ознайомлені Ви із Правилами вступу ?
17. Чи знайомі ви із політикою академічної доброчесності?

1. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1.1 Змістовна частина «Агрохімія»

1. Теорія мінерального живлення рослин.
2. Хімічна меліорація ґрунтів.
3. Макродобрива.
4. Мікродобрива.
5. Органічні добрива.
6. Система удобрення сільськогосподарських культур.

Основна література:

1. Господаренко Г. М. Агрохімія: підручник. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 560 с..
2. Господаренко Г. М. Удобрення сільськогосподарських культур. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2016. – 276 с.
3. Господаренко Г.М. Агрохімія мінеральних добрив. Київ : Наук. світ, 2003. 136 с.
4. Чорний С.Г. Основи агрономічної хімії: навчальний посібник. Миколаїв: МНАУ, 2020. 284 с.

Додаткова література:

1. Агрохімія: Підручник. – Ч.1. Теоретичні основи формування врожаю // [М.Й. Шевчук, С.І. Веремєєнко, В.І. Лопушняк]; за ред. М.Й. Шевчука. – Луцьк: Надстир'я, 2012. – 196 с.
2. Агрохімія: Підручник. – Ч. 2. Добрива та їх вплив на біопродуктивність ґрунту // [М.Й. Шевчук, С.І. Веремєєнко, В.І. Лопушняк]; за ред. М.Й. Шевчука. – Луцьк: Надстир'я, 2012. – 440 с.

Орієнтовний перелік питань

- 1.1. Добрива та їх значення в сучасних технологіях
- 1.2. Поняття про мінеральні добрива, їх види
- 1.3. Поняття про органічні добрива, їх види
- 1.4. Азотні добрива, види, способи використання.
- 1.5. Фосфорні добрива, види, способи використання.
- 1.6. Калійні добрива, види, способи використання.
- 1.7. Поняття про меліоранти, їх використання.
- 1.8. Негативні наслідки застосування мінеральних добрив.
- 1.9. Які наслідки має спалювання соломи
- 1.10. Гумус та його значення у формуванні родючості ґрунту

1.2. Змістовна частина «Землеробство»

1. Наукові основи землеробства.
2. Родючість ґрунту та заходи її відтворення.
3. Бур'яни та заходи регулювання їх чисельності.
4. Наукові основи чергування культур, сівозміни.
5. Наукові основи та системи обробітку ґрунту.
7. Сучасні системи землеробства та їх зональні особливості.
8. Системи обробітку ґрунту в сівозміні.
9. Теоретичні основи мінімалізації обробітку ґрунту.
10. Протиерозійні заходи і зональність сучасних систем землеробства.

Основна література

1. Землеробство. Підручник за редакцією В.О. Єщенко К.: Лазурит-Поліграф, 2013. 376с.
2. Гудзь В.П., Приймак І.Д., Рибак М.Ф. та ін. Адаптивні системи землеробства . К.: Центр учбової літератури, 2007. 336с.

3. Назаренко І. І. Землеробство та меліорація: Підручник. .Чернівці, 2006. .375 с.

Додаткова література:

1. Приймак І.Д., Рошко В.Г., Демидась Г.І. Рациональні сівозміни у сучасному землеробстві. Біла Церква, 2003. – 383с.

2. Приймак І.Д., Вергунов В.А., Рошко В.Г. Системи землеробства: історія їх розвитку і наукові основи. Біла Церква, 2004. – 527с.

Орієнтовний перелік питань

- 2.1. Закони землеробства як об'єктивний прояв природних процесів.
- 2.2. Фактори життя рослин та їх прояв.
- 2.3. Поняття про сівозміну
- 2.4. Класифікація способів обробітку ґрунту
- 2.5. Класифікація обробітку ґрунту за глибиною
- 2.6. Багаторічні бур'яни та їх біологічні особливості
- 2.7. Малорічні бур'яни та їх біологічні особливості
- 2.8. Поняття про пестициди
- 2.9. Способи сівби польових культур.
- 2.10. Поняття родючність ґрунту.

1.3. Змістовна частина «Рослинництво»

1. Еколого-біологічні основи рослинництва.
2. Біологія і технологія вирощування озимих зернових культур.
3. Біологія і технологія вирощування ярих зернових культур.
4. Біологія і технологія вирощування зернобобових культур.
5. Біологія і технологія вирощування технічних культур.

Основна література:

1. Лихочвор В.В., Петриченка В.Ф. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. Львів: НВФ «Українські технології», 2010. 1088 с.
2. Навчальний посібник з дисципліни «Рослинництво» для студентів галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 201 «Агрономія» першого бакалаврського рівня. Вінниця: Видавництво ТОВ «Друк». 2020. 352 с.

Додаткова література:

1. Лихочвор В.В. Петриченко В.Ф., Іващук П.В. Зерновиробництво. Львів: НВФ «Українські технології», 2008. 624 с.
2. Фурсова Г.К. Рослинництво: лабораторно-практичні заняття. Ч.1. Зернові культури: навч. посіб. Харків: ТО Ексклюзив, 2004. 380 с.
3. Васильківський С.П. Селекція та насінництво польових культур: підручник / С.П. Васильківський, В.С. Кочмарський. ПрАТ «Миронівська друкарня», 2016. 376 с.

Орієнтовний перелік питань

- 3.1. Класифікація с.-г. культур за призначенням (продовольчі; кормові; технічні).
- 3.2. Класифікація с.-г. культур за господарськими ознаками (зернові; зернобобові; коренеплоди; бульбоплоди; баштанні; олійні; прядивні)
- 3.3. Озимі зернові культури, приклади та їх біологічні особливості.
- 3.4. Ранні ярі зернові культури, приклади та їх біологічні особливості.
- 3.5. Хліба першої групи, їх морфологічні та біологічні особливості.
- 3.6. Хліба другої групи та їх морфологічні та біологічні особливості
- 3.7. Ріпак озимий, господарське значення, біологічні особливості та поширення.
- 3.8. Поняття сорт та гібрид, порівняльна оцінка.

3.9. Бобові культури та їх господарське та агрономічне значення.

3.10. Олійні культури України, господарське значення, біологічні особливості та поширення.

1.4 Змістовна частина «Механізація сільськогосподарського виробництва»

1. Поняття про систему машин.
2. Машини для основного обробітку ґрунту.
3. Машини для поверхневого обробітку ґрунту.
4. Посівні та садильні машини.
5. Механізація догляду за посівами.
6. Механізація внесення мінеральних та органічних добрив.
7. Машини для збирання зернових та кормових культур.

Орієнтовний перелік питань

- 4.1. Машини для основного обробітку ґрунту
- 4.2. Машини для поверхневого обробітку ґрунту
- 4.3. Машини для сівби та садіння с.г. культур
- 4.4. Машини для внесення мінеральних добрив
- 4.5. Машини для внесення органічних добрив
- 4.6. Машини для захисту рослин
- 4.7. Машини для збирання колосових культур
- 4.8. Машини для поливу с.г. культур
- 4.9. Машини для заготівлі сіна
- 4.10. Машини для збирання цукрових буряків.

Основна література:

1. Марченко В.І. Сільськогосподарські машини: Підручник. – К.: Вища школа., 1999. – 344 с

2. Рудь А.В. Механізація електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва / [А.В. Рудь, І.М. Бендера, Д.Г. Войтюк та ін.] за ред. А.В. Рудя. Підручник у 2 т : Т 1. – К. Агроосвіта, 2012. – 584 с.

3. Рудь А.В. Механізація, електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва: підр. Ч 2 / А.В. Рудь, І.М. Бендера, Д.Г. Войтюк та ін. // під. ред. А.В. Рудь. Ч2. К.: Агросвіта, 2012. 432 с.

4. Сільськогосподарські машини : підручник / Войтюк Д.Г., Аніскевич Л.В., Іщенко та інш.; за ред.. Войтюка. – К. : Агроосвіта, 2013. – 448 с.

Додаткова література:

1. Войтюк Д.Г. Сільськогосподарські та меліоративні машини / Д.Г. Войтюк, В.О. Дубровін, Т.Д. Іщенко, та інш. / за редакцією Войтюка Д.Г. – К.: Вища освіта, 2004. 542 с.

2. Войтюк Д.Г., Гаврилюк Г.Р. Сільськогосподарські машини. К.: Каравела, 2004.

3. Марченко В.І., Яценко А.А. Ґрунтообробні машини: Посібник. – К.: Науковий світ, 2004.

2. ВИМОГИ ДО КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Вимоги додаткового іспиту ґрунтуються на нормативних формах державної атестації осіб, які навчаються у навчальних закладах. На фаховий вступний іспит виноситься система умінь, що визначена ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика». Зміст фахового іспиту базується на системі основних змістових складових, що визначені стандартом вищої освіти «Освітньо-професійна програма» підготовки фахівця за спеціальністю 201 «Агрономія».

Вступник повинен володіти знаннями в галузі агрономії, здатністю їхнього практичного застосування, знанням технологій вирощування польових культур в сучасних систем землеробства.

Вступник повинен продемонструвати здатність використовувати базові знання основних компонентів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, механізація в рослинництві, захист рослин), знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ

Організація і проведення фахового іспиту зі спеціальності 201 «Агрономія» здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти III (освітньо-наукового) рівня – доктор філософії в ОДАУ (нова редакція)

https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-pidgotovky-aspirantiv-ODAU_Pravky.pdf, Правил прийому до аспірантури (доктор філософії) ОДАУ в 2022 році (<https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Pravyly-priyomu-aspirantura-2022.pdf>).

Допуск до складання вступних іспитів виноситься Рішенням приймальної комісії Університету за результатами рецензії потенційного наукового керівника на реферат (представлених наукових праць) та співбесіди вступника з предметною комісією.

Додаткове випробування зі спеціальності приймає предметна комісія, створена наказом ректора ОДАУ. Форма проведення іспиту – усна, із конспективним заповненням листка відповіді. Час виконання завдання одна година. Під час проведення вступних випробувань забороняється користуватись електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими довідковими матеріалами.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання іспитів здійснюється за 100-бальною шкалою, за системою ЄКТС та національною шкалою (табл. 1).

Таблиця 1.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
90 - 100	A	відмінно	Вступник виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	Відмінно
82 - 89	B	дуже добре	Вступник вільно володіє вивченим обсягом матеріалу,	Достатній (конструк	Добре

			застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	тивно-варіативний)	
74 - 81	C	добре	Вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64 - 73	D	задовільно	Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	Задовільно

60 - 63	Е	достатньо	Вступник володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35 - 59	FX	незадовільно	Вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептив но-продуктив ний)	незадовільно

Екзаменаційний білет складається з трьох питань і задачі, відповіді на які надаються окремо. Оцінка знань визначається на основі округленого середнього арифметичного балу, отриманого вступником за відповіді на кожне питання екзаменаційного білету.

РІШЕННЯ

предметної комісії для прийому вступного іспиту зі спеціальності 201

«Агрономія» Одеського державного аграрного університету.

Одеса «___» _____ 202_ р.

Про допуск на вступні випробування

до аспірантури _____.

(Прізвище, ініціали)

Заслухавши рецензію _____

(вчене звання, науковий ступінь прізвище ініціали)

на реферат здобувача, та ознайомившись із переставленими документами предметна комісія прийшла до висновку, що _____

(Прізвище, ініціали)

володіє фундаментальними компетентностями, відповідає вимогам та відповідно до «Правил прийому до аспірантури (доктор філософії) ОДАУ в 2022 році» може бути допущений до фахових іспитів.

КОМІСІЯ ПОСТАНОВЛЯЄ :

1). Допустити _____ до вступних випробувань для

(Прізвище, ініціали)

здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 201 «Агрономія»

2). Призначити додатковий вступний іспит зі спеціальності 201 «Агрономія»

Голова предметної комісії:

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Секретар

(підпис)

(ім'я, прізвище)